

KANSER ERKEN TEŞHİS TARAMA ve EĞİTİM MERKEZİ

HEMŞİRE GÜLBAHAR GÜNEŞ
OKUDUCU

Sunum Planı

Ketem Kuruluş ve Amaçları

İdari ve Teknik Yapılanması

Ketem Faaliyetleri

Ketem Çalışma programları

Hedefler

KURULUŞ

- Sağlık Bakanlığı ve Avrupa Birliği MEDA (Mediterranean Development and Aide Programme) programı ile ortak yürütülen proje kapsamında ilk olarak 11 ilde Kanser Erken Teşhis ve Tarama (ketem) kurulmuştur. Ulusal Kanser Kontrol programının bir parçasıdır.

İl Sağlık Müdürlüğü

Kamu Hastaneler Birliği
Genel Sekreterlik

Halk Sağlığı Müdürlüğü

Hastaneler

Sağlık Müdür Yardımcısı

Kanser Şube Müdürlüğü

KETEM (TSM)

Kanser Kayıt
Merkezi

ÜLKEMİZDE DURUM

KETEM (Kanser Erken Teşhis Tarama ve Eğitim Merkezi)

2002'ye kadar kurulan 11 KETEM varken,
2003-2012 arasında KETEM sayısı 124'e çıkarıldı.

AMAÇ

- Erken tanısı konulabilen kanser vakalarının belirlenmesi,
- Kanserlerin kontrol altına alınabilmesi,
- Hizmet içi eğitim ve halk eğitimi yoluyla bilgilendirme ve bilinçlendirme,
- Kanser morbidite ve mortalitesinin azaltılması.

ULUSAL KANSER KONTROL PROGRAMI

Önleme

- Tuzun Kontrolü
- Obezite Kontrolü
- Çevresel Etkenler
- Sağlığın Teziği

Kayıt

- Toplum Bazlı Aktif Kayıt Merkezleri
- Epidemiyolojik Çalışmalar

Tedavi

- Tedavi
- Poliklinik

Tarama

- Meme
- Serviks
- Kolorektal

KANSER KONTROL PROGRAMI

Biyolojik Başlangıç

Klinik Başlangıç

Kanser oluşumu öncesi

Klinik bulgular öncesi

Klinik bulgular sonrası

BİRİNCİL
KORUNMA

İKİNCİL
KORUNMA

ÜÇÜNCÜL ve/veya
DÖRDÜNCÜL KORUNMA

ÖNLEME

Etkin yöntem:
ETKENDEN
UZAKLAŞMA

Sigara ile
mücadele

ERKEN YAKALAMA

Etkin yöntem:
ERKEN TANI
TARAMA

Meme ca, in situ
Aşamada yakalama

DOĞRU TEDAVİ YAK.

Etkin yöntem:
UYGUN TEDAVİ ve
YATIŞTIRICI
YAKLAŞIMLAR

Çocukluk çağı kanserleri
Tedavisi ve rehabilitasyonu

KETEM

İDARİ ve TEKNİK YAPILANMA

Standart Fizik Şartlar

- Ayrı girişi olan merkez
- 3 muayene odası
- Mamografi odası
- Kayıt, arşiv
- Bekleme salonu
- Eğitim salonu
- Tuvaletler

Standart Personel

- 1 hekim
 - En az 1 pratisyen hekim
 - En az 1 hemşire
 - En az 1 ebe
 - En az 1 röntgen teknisyeni
-
- 1 Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı (Konsültan)
 - 1 Radyoloji Uzmanı (Konsültan)
 - 1 Patoloji Uzmanı (Konsültan)
 - 1 Genel Cerrahi Uzmanı (Konsültan)

Standart Teknik Donanım

- 1 Mammografi ve banyo cihazı
- 1 Masaüstü bilgisayar
- 1 Dizüstü bilgisayar
- 1 Projeksiyon cihazı
- 1 Meme maketi
- 1 Fotokopi cihazı
- 1 Mikroskop ??
- 1 Kolposkop ??
- 1 USG ??

KETEM FAALİYETLERİ

Eğitim

- Kanser Nedir
- Kanser Taramaları
- Tütün Kontrolü
- Obesite Kontrolü
- Fiziksel Aktivite
- Sağlıklı Beslenme
- Kendi Kendine Meme Muayenesi

Farkındalık Çalışmaları

- Halkla İlişkiler
- İletişim, Danışmanlık
- Medya İlişkileri

Tarama

- Meme kanseri
- Serviks kanseri
- Kolorektal kanser

Eğitim/Bilgilendirme İçin Planlama

- Bilgilendirme için uygun eğitim materyallerinin ve mekanın seçimi
- Belirlenen materyallerle eğitim/bilgilendirme yapılması
- Bilgilendirme ve onam formlarının doldurulması

Eğitim/Bilgilendirme

- Başvurana bire bir ya da grup eğitimi/bilgilendirme
- Hizmet içi eğitim / bilgilendirme
- Halk eğitimi / bilgilendirme
- Okul eğitimi / bilgilendirme

KETEM Danışmanları

İlgili konuda danışmanlık eğitimi almış

- Doktor
- Hemşire
- Ebe
- Sağlık memuru
- Tıbbi teknolog
- Tıbbi sekreter

Genel (Ön) Danışmanlık

- Uygun iletişim ortamı sağlandıktan sonra
- Nazik bir şekilde
- Yapılacak işlem,nedeni,riskleri varsa seçenekleri anlatılır
- Bilgi sunumu sırasında resimli rehber,broşür,maket kullanılır
- Başvuranın varsa soruları yanıtlanır

Hizmete Özel Danışmanlık

- Gerekirse işlem anatomik modelde anlatılır (KKMM,Pap-smear,vb.)
- Başvuranın varsa soruları yanıtlanır
- Anlaşıldığından emin olunur(tekrar)
- Uygulama kararı ve seçeneği başvurana bırakılır
- Bilinçli onay sağlanmadan işlem yapılmaz
- Yapılırsa kaliteli hizmet verdiği kabul edilmez
- Kontrole gelmesi için randevu verilir

İzlem Danışmanlığı

- Hizmet devamlılığının sağlanmasında temeldir
- İzlem aralığı ulusal standartlar ve kontrollere göre planlanır

Güneş Işığının Zararlı
Etikelerinden Korunun

Düzenli Egzersiz Yapın

Yüksek Kalorili Diyet ve
Katı Maddelerinden
Uzak Durun

Çalışma Ortamındaki
Zararlı Maddelerden
Sakının

Alkolden Uzak Durun

Sigara Kullanmayın

Anne Karnındaki Bebeği
İlaç, Kimyasal Madde,
Toksin ve Radyasyondan
Koruyun

Bilcekle İlaç ve
Diğer Tıbbi İlaçlardan
Uzak Durun

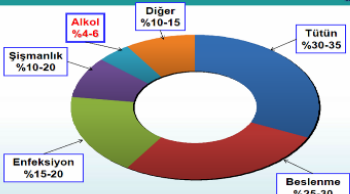
Genetik Radyolojik
Tetkiklerden Kaçının

Genetik İlaç
Kullanımından Kaçının

KANSER ve ÇEVRE NEDENSELLİK İLİSKİSİ

- **GELİŞMİŞ ÜLKELER**
- ERKEKLER
AKCİĞER, PROSTAT
KANSERİ
- KADINLAR MEME,
KOLERAKTAL KANSERİ
SIK GÖRÜLÜR.

- **AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER**
- ERKELER
AKCİĞER, MİDE VE
KARACİĞER KANSERİ
- KADINLAR MEME,
SERVİKS KANSERİ SIK
GÖRÜLÜR.

TÜRKİYE'DE İSE;

ERKEKLERDE AKCİĞER, MESANE ve MİDE
KANSERİ

KADINLARDA MEME ve KOLERAKTAL KANSERİ
DAHA SIK İZLENMEKTEDİR.

KANSER GÖRÜLME SIKLIKLARINA BAKILARAK
ÜLKEMİZİN GELİŞMİŞ ÜLKELERE GÖRE EN
ÖNEMLİ FARKI; TÜTÜN NEDENLİ KANSERLERİN
DAHA FAZLA OLMASI.

Tarama Yapılacak Kanserlerde Kriterler

- Durum önemli bir sağlık sorunu mu,
- Erken dönemde tanınabilir mi,
- Tedavi erken dönemde daha etkin mi,
- Uygun bir test var mı,
- Test toplum tarafından kabul görür mü,
- Tanı ve tedavi için uygun şartlar var mı,
- Tarama ne sıklıkla yapılmalı

B – Kanser Taramaları

B1- Taranabilen Kanserler

Meme

Kadının kendini muayenesi

20 Yaş üzeri, ayda bir

Doktorun meme muayenesi

20 Yaş üzeri, 2 yılda bir

40 Yaş üzeri, yılda bir

Mamografi

50-69 yaş arası, 2 yılda bir

Rahim Ağzı

Smear Testi

30-65 Yaş arası, 5 yılda bir

HPV Testi

30-65 Yaş arası, 5-10 Yıl

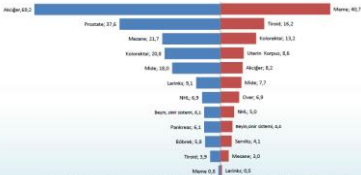
Kalınbağırsak

Dışkıda Gizli Kan Testi

50-69 Yaş arası, yılda bir

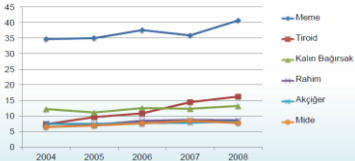
Kolonoskopi

50-69 Yaş arası, 10 yılda bir

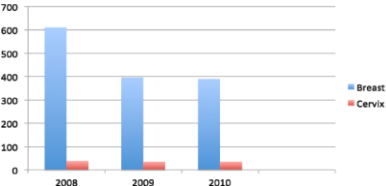
Cinsiyete Göre Kanser İnsidanslarının Dağılımı (Turkey, 2008, ASR)

Türkiye Kanser İnsidansları

KETEM lerde yakalanan kanserler

Toplum Tabanlı Tarama

en az % 70 kapsama

Avrupa Birliği

B – Kanser Taramaları

B2- Türkiye'de Durum

KETEM ÇALIŞMALARI

- Tarama yapılacak bölgenin seçilmesi
- Kişilerin davet edilmesi
- Başvuranın KETEM'e kaydının yapılarak, dosyasının çıkarılması
- Bire bir ya da grup eğitimi/bilgilendirme
- Onam formu alınması
 - Taramanın amacı ve yapılacak işlemin anlatılması
- Taramanın yapılması
 - Tetkiklerin sonuçları ve değerlendirilmesi için bilgilendirme
 - Randevu verilmesi
- Dosyaların uygun ortamda arşivlenmesi

2013 'TE YAPACAKLARIMIZ

- Ulusal Mamografi Raporlama Merkezi
- Smear Yerine HPV Testleri
 - Türkiye’ de Pozitiflik % 3-4
- Dışkıda Gizli Kan Kart Testleri
- Sivil Toplum Kuruluşları ve Toplumsal Liderlik

HEDEFLERİMİZ

- 2015 sonuna kadar kanser taramalarını hedef grubun tümüne ulaştırmak
 - Kolon kanseri taramasında AB’de ilk olmak
- AB kalite kriterleri
 - Gelişmiş her ülke gibi düzenli kalite değerlendirmeleri yapılan tarama programlarını ülke genelinde yaymak
- 2023 yılında kanseri kontrol altına alabilmek
 - Tütün ve obezite ile mücadele en önemli stratejiler

İLGİNİZE TEŞEKKÜRLER